

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egzamin maturalny

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Próbna Matura z Operonem 2025/2026

DATA: **21 listopada 2025 r.**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 29 stron (zadania 1.–25.).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza wpisz swój numer PESEL i kod.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi.
Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylko odpowiedzi, o ile cię poproszono.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Zadanie 1.

Źródło 1. Fotografie figurek

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Życie pozagrobowe wyobrażano sobie podobnie jak życie ziemskie, dlatego do grobowców dodawano figurki tych postaci, które zmarłemu, oczywiście należącemu do górnych warstw społeczeństwa, służyły za życia.

Źródło: J. Wolski, *Historia powszechna. Starożytność*, wyd. 4, Warszawa 1992, s. 34.

1.1.

0–1

Zadanie 1.1. (0–1)

Rozstrzygnij, która fotografia – A, B czy C – przedstawia figurkę wykorzystywaną podczas obrzędu opisanego w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 1.2. (0–1)

Wyjaśnij, czy oprócz figurek w grobowcach umieszczano także inne przedmioty.

.....

.....

.....

.....

1.2.

0–1

Zadanie 2. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Perykles obejmując kierownictwo państwa ateńskiego w 461 r. stanął w obliczu ciężkiej sytuacji. Na morzu toczyła się wojna z Persją, na lądzie wybuchł konflikt ze Spartą. Na szczególne podkreślenie zasługuje ówczesna postawa przywódców demokracji ateńskiej, charakteryzująca ich szerokie horyzonty polityczne, nie znane dotąd w Grecji.

Źródło: J. Wolski, *Historia powszechna. Starożytność*, wyd. 4, Warszawa 1992, s. 180.

Źródło 2. Fragment tekstu źródłowego

Pierwszą myślą organizatorskich czynności Aleksandra, odkąd się uznał za prawowitego następcę Achemenidów, było zlanie Greków i Macedończyków z Persami w jedność cywilizacyjną. W tym celu rozmaite satrapie obsadzał Persami, w tym celu poślubił perską Roksanę [...]. Odprawiając [...] z miejscowości Opis nad Tygrysem weteranów macedońskich do domu urządził [...] święto pojednania [...].

Źródło: Plutarch z Cheronei, *Żywoty sławnych mężów*, t. 3, Warszawa 1955, s. 192.

Rozstrzygnij, czy wydarzenia opisane w źródle 1. miały miejsce przed wydarzeniami opisanymi w źródle 2. czy po nich. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

2.

0–1

Zadanie 3.

Współczesna fotografia budowli starożytnej

3.1.

0–1

Zadanie 3.1. (0–1)

Podaj – inną niż brama – funkcję budowli zaprezentowanej na fotografii, jaką pełniła ta budowla w starożytności.

.....

3.2.

0–1

Zadanie 3.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy zaprezentowana budowla jest typowa dla cywilizacji starożytnej Grecji czy starożytnego Rzymu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do jednego widocznego na fotografii elementu architektonicznego.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–2)

Uzupełnij tabelę – wpisz obok każdego z opisów stosowaną w historiografii nazwę zakonu, którego dany opis dotyczy.

	Opis zakonu	Nazwa zakonu
1.	Zakon rycerski założony w Jerozolimie, w 1211 r. przeniesiony na pogranicze Siedmiogrodu, a w 1226 r. – do Polski.	
2.	Najstarszy zakon rycerski, od 1187 r. zakonnicy przebywali we Francji, gdzie stali się potęgą finansową. W 1307 r. zostali uwięzieni przez króla Filipa Pięknego. W 1312 r. nastąpiła kasata zakonu.	
3.	Rycerze – opiekunowie pielgrzymów zdążających do Jerozolimy. W 1291 r. zostali przeniesieni na Cypr, w 1309 r. – na Rodos, a w 1520 r. – na Malte. Funkcjonują do dziś i dysponują m.in. suwerenną dyplomacją (przedstawicielstwa w randze ambasad).	

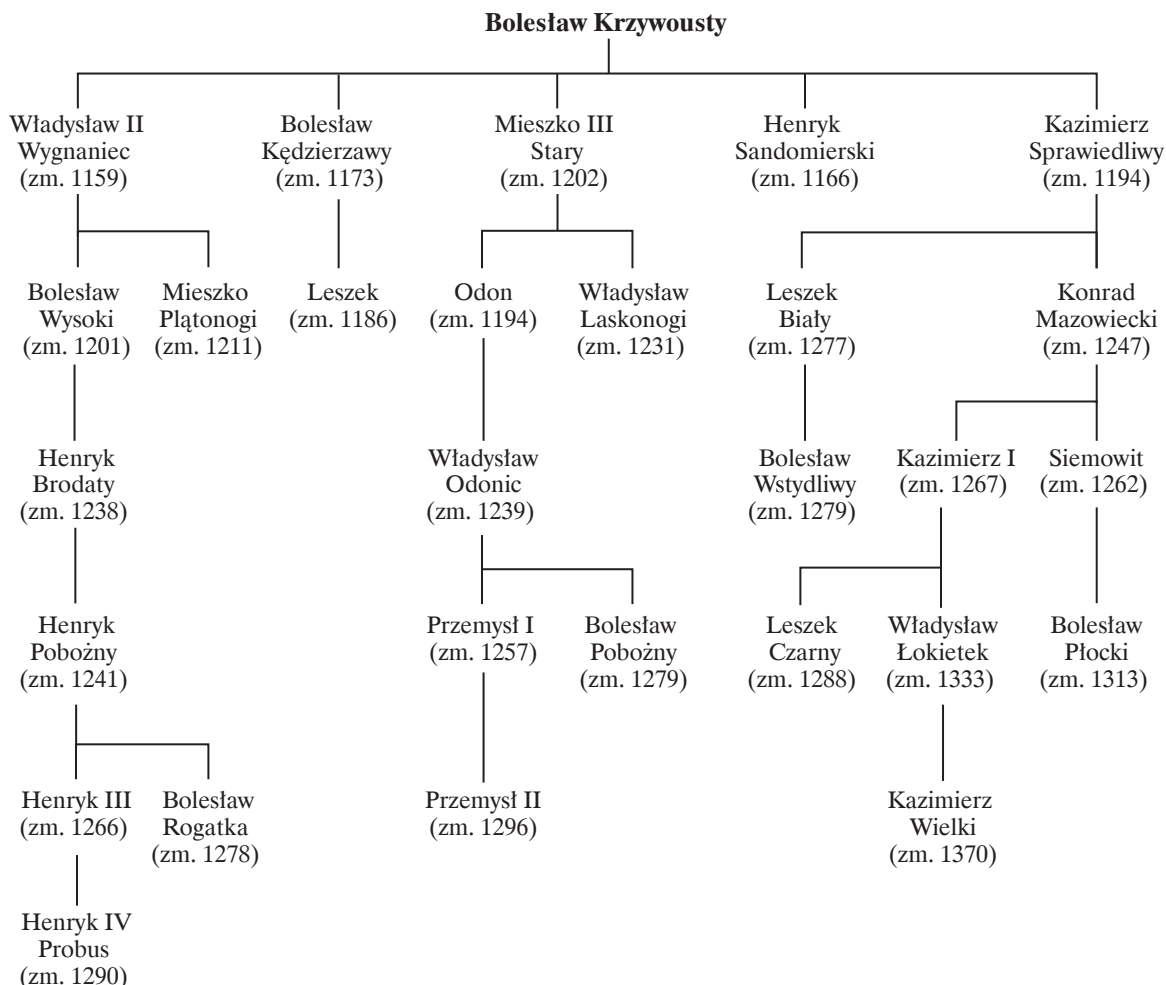
Na podstawie: *Tablice historyczne*, oprac. W. Mizerski, Warszawa 1996, s. 52.

4.

0–1–2

Zadanie 5.

Źródło 1. Fragment tablicy genealogicznej dynastii Piastów

Źródło 2. Fragmenty tekstów źródłowych

Fragment A

Dalej w roku Pańskim 1295 [...], książę Wielkopolski, został namaszczony i koronowany na króla przez czcigodnych ojców panów: Jakuba, arcybiskupa gnieźnieńskiego, Jana Gerbicza, biskupa poznańskiego, Wysława włocławskiego, Konrada lubuskiego i Gosława płockiego, biskupów [...] w kościele gnieźnieńskim [...]. Dalej w roku Pańskim 1296, gdy ten król w mieście Rogoźnie obchodził uroczystość Siedemdziesiątnicy, Niemcy, powodowani gniewną zazdrością, że ten król otrzymał królewskie berło, mianowicie margrabia Otto Długi, z innym Ottonem z margrabią Janem [...], wysłali wielu zbrojnych ludzi, aby go pojmali ukradkiem. Ci, wszedłszy do miasta wczesnym rankiem w Środę Popielcową, pojmali go, zadawszy mu ciężkie rany. Nie wystarczyła im jednak tak sroga jego niewola, więc ponieważ nie mogli czy nie mogliby swobodnie uprowadzić go do swego kraju, zadawszy mu zbyt silne ciosy, zgładzili go okrutnie.

Źródło: J. Jasińska, T. Jasiński, *Wybór źródeł do nauki historii starożytnej i średniowiecznej*, Warszawa 1999, s. 105–106.

Fragment B

Kiedy podniósłszy prawą rękę chciał ugodzić Tatara, który mu zagroził drogę, drugi Tatar przebił go dzidą pod ramię. (Książę) zwiesiwszy ramię, zsunął się z konia ugodzony śmiertelnie. Tatarzy wśród głośnych okrzyków i chaotycznej, nieprawdopodobnej wrzawy ujmują go i wyciągnąwszy poza teren walki na odległość dwóch miotów z kuszy, mieczem obcinają głowę, zerwawszy odznaki, pozostawiają nagie ciało.

Źródło: J. Długosz, *Roczniki, czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, ks. VII, Warszawa 1974, s. 26.

Zadanie 5.1. (0–1)

Każdemu wydarzeniu opisanemu we fragmentach A–B (źródło 2.) przyporządkuj władcę ze źródła 1., który był związany z tym wydarzeniem. Odpowiedzi zapisz poniżej.

Fragment A:

Fragment B:

5.1.

0–1

Zadanie 5.2. (0–1)

Rozstrzygnij, na podstawie fragmentu A ze źródła 2., czy Kościół w Polsce popierał zjednoczenie ziem polskich. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

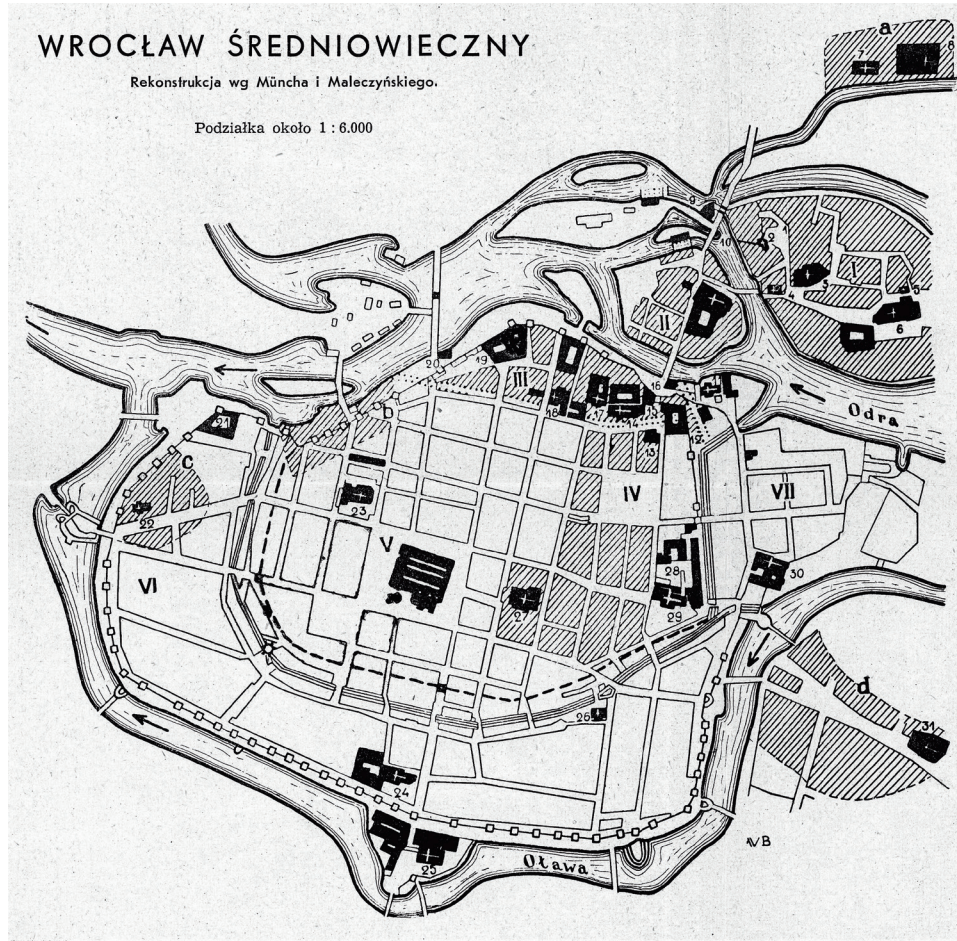
.....
.....
.....

5.2.

0–1

Zadanie 6. (0–1)

Plan miasta

6.

0–1

Rozstrzygnij, czy zakreskowane na planie obszary miasta zostały zasiedlone przed lokacją na prawie niemieckim czy po lokacji. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z planu.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 7.

Źródło 1. Fragment dokumentu

Margrabia Albrecht, ks. Pruski, oraz jego następcy i dziedzice lenna będą obowiązani za wyświadczone im przez Nas dobrodziejstwo składać Nam takie przyrzeczenie uległości, że gdybyśmy z racji owej ugody lub nadania lenna zostali zaatakowani przez jakiegokolwiek księcia lub państwo, wtedy margrabia Albrecht, względnie jego następcy, książęta pruscy, mają Nam i Naszemu Królestwu przyjść wszędzie z pomocą we własnej osobie wraz ze wszystkimi swymi poddanymi i z całą swą

siłą. Nawzajem zaś My i Nasi Następcy będziemy obowiązani w podobnym wypadku to samo uczynić. Gdyby zaś zdarzyło się, że My lub Nasi Następcy i Królestwo Polskie zostaną napadnięci z jakiejś innej przyczyny czy to ze strony niewiernych, czy to innego nieprzyjaciela, a My sami lub Nasi Następcy osobiście z poddanymi Naszymi wyruszymy na wojnę, wtedy margrabia Albrecht, ks. Pruski, lub jego rzeczeni następcy, książęta pruscy, mają z Nami ze stu uzbrojonymi jeźdźcami wyruszyć i służyć Nam w granicach ziemi pruskiej.

Źródło: M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, Warszawa 1997, s. 237.

Źródło 2. Reprodukacja obrazu

Zadanie 7.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. odnoszą się do tego samego wydarzenia. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 7.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wystawcą dokumentu cytowanego w źródle 1. był

A. Kazimierz Jagiellończyk.

B. Jan Olbracht.

C. Zygmunt Stary.

D. Zygmunt August.

7.1.
0–1

7.2.
0–1

Zadanie 8. (0–2)

Wieża zegarowa zamku na Wawelu

8.

0–1–2

Podaj nazwy dwóch stylów architektonicznych, które reprezentuje wieża przedstawiona na fotografii. Wymień po jednej widocznej cesze każdego z tych stylów.

Nazwa stylu 1.:

Cecha:

Nazwa stylu 2.:

Cecha:

Zadanie 9.

Fragmety dokumentu

1. Aby były pewne pakta między Koroną Polską a Królestwem Francuskim.
2. Aby król francuski na wojnę moskiewską 4 tysiące Gwaskonów posłał i na sześć miesięcy żołąd im zapłacił, a król potem, żeby im z skrzynki swej zapłacił.
3. Aby król kosztem swym na morzu armatę chował i narwickiej nawigacyjej zabronił.
[...]
6. Aby wszystkie długie królewskie i Rzplitej popłacił, połowicę przyjechawszy do Korony, a drugą połowicę we dwie lecie.
[...]
9. Aby tu cudzoziemców żadnych król nie chował, a te co by z nim przyjechali, żeby precz odesłał [...] A na ostatek, aby [...] prawa wszystkie poprzysiągł tak, jako mu na piśmie przysięga od wszystkich stanów zgodnie będzie podana a osobno od stanów świeckich ze strony konfederacyjej.

Co wszystko posłowie imieniem króla francuskiego [...] i brata jego poprzysięgli. A dopiero Firlej, wojewoda krakowski, kazał obwołać, jako marszałek koronny, króla.

Źródło: M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, PWN, Warszawa 1997, s. 110–111.

Zadanie 9.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Dokument został uchwalony w okresie elekcji po śmierci

A. Zygmunta Augusta.

C. Augusta II.

B. Stefana Batorego.

D. Augusta III.

9.1.

0–1

Zadanie 9.2. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę dokumentu zacytowanego w źródle.

.....

9.2.

0–1

Zadanie 9.3. (0–1)

Wyjaśnij, jak należy rozumieć słowa: „aby król [...] na morzu armatę chował”.

.....

.....

.....

9.3.

0–1

Zadanie 10. (0–1)

Rewers medalu upamiętniającego podpisanie traktatu

PAX CASIMIRIANA (pokój kazimierzowski)
ANNO MDCLX
III MAII

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Traktat upamiętniony na medalu kończył wojnę ze Szwecją.	P	F
2.	Traktat upamiętniony na medalu został podpisany za panowania Kazimierza Jagiellończyka.	P	F

10.

0–1

Zadanie 11.

Fragmenty dokumentów

Fragment 1.

art. 39. Rząd powierza się trzem Konsułom mianowanym na 10 lat; mogą oni zostać wybrani bez żadnych ograniczeń. [...]

art. 40. Pierwszy Konsul ma szczególne funkcje i atrybucje władzy, w których tymczasowo, w razie potrzeby, zastępuje go jeden z kolegów.

Fragment 2.

I. Konwencja Narodowa uznaje Ludwika Kapeta, [...] winnym sprzysiężenia przeciw wolności narodu i naruszenia bezpieczeństwa powszechnego.

II. Konwencja Narodowa postanawia, że Ludwik Kapet ma ponieść karę śmierci.

Fragment 3.

[...] Tron [...] elekcyjnym przez familie mieć na zawsze chcemy i stanowimy. [...] Stanowimy przeto, iż po życiu, jakiego nam dobroć Boska pozwoli, elektor dzisiejszy saski [...] królować będzie. Dynastia przyszłych królów [...] zacznie się na osobie Fryderyka Augusta [...].

Źródło: M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, PWN, Warszawa 1997, s. 435, 500, 510.

11.1.

0–1–2

Zadanie 11.1. (0–2)

Każdemu z fragmentów 1.–3. przyporządkuj nazwę państwa, w którym ten dokument został uchwalony. Odpowiedzi zapisz poniżej.

Fragment 1.

Fragment 2.

Fragment 3.

11.2.

0–1

Zadanie 11.2. (0–1)

Rozstrzygnij, który z dokumentów zacytowanych we fragmentach 1.–3. powstał najpóźniej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródeł i własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

12.

0–1

Zadanie 12. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania

Rektor i dziekani byli wybierani na rok jeden. Wyborcami byli: ordynat, scholastyk, wszyscy profesorowie, pięciu uczniów (po jednym z każdej narodowości) i każdy senator, który w tym dniu znajdował się w Zamościu. Rektor, dziekani i jeden z uczniów stanowili radę uniwersytetu. Wy-

dział teologiczny powstał r. 1648, gdy wdowa po Tomaszu Zamojskim, Katarzyna z ks. Ostrogskich, założyła przy Akademii seminarjum duchowne.

Źródło: Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska*, Warszawa 1900, s. 28.

Źródło 2. Pieczęć uczelni

Tekst w otoku: CESARSKI WARSZAWSKI
UNIwersytet

Rozstrzygnij, czy pieczęć zaprezentowana w źródle 2. jest pieczęcią uczelni, o której mowa w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w obu źródłach.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

Fragment opracowania historycznego

W odróżnieniu od ośrodków przemysłu ciężkiego, w Łodzi płaca ojca nie wystarczała do utrzymania liczego potomstwa. Dlatego całe rodziny zmuszone były do pracy w fabrykach. Oddziały wielkich tkalni i przędzalni zatrudniały w większości kobiety i dzieci [...]. Miało to swoje ujemne konsekwencje, związane z dziedziczeniem biedy, ale miało i dobre – model rodziny ulegał bowiem dyskretnej, ale nieuchronnej modernizacji.

Źródło: K. Śmiechowski, *Miasto [w:] Miasto, moda, maszyna. Katalog wystawy stałej. Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź 2023, s. 120.*

Wyjaśnij, w jaki sposób sytuacja opisana w tekście wpływała na pozycję kobiety w rodzinie.

.....

13.
0–1

Zadanie 14.

Źródło 1. Mapa ziem polskich w trakcie jednego z powstań

Źródło 2. Ilustracje przedstawiające żołnierzy

Zadanie 14.1. (0–1)

Rozstrzygnij, który z żołnierzy przedstawionych w źródle 2. (A czy B) jest charakterystyczny dla okresu powstania zilustrowanego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródeł i wiedzy własnej.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 14.2. (0–2)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Działania zbrojne podczas powstania ukazanego na mapie miały charakter walk partyzanckich.	P	F
2.	W trakcie ukazanego powstania walki toczyły się wyłącznie na terenach tzw. Królestwa Kongresowego.	P	F
3.	Jednym z bohaterów powstania, które ilustruje mapa, był Romuald Traugutt.	P	F

14.1.
0–1

14.2.
0–1–2

Zadanie 15.

Fragment opracowania historycznego. Zasady polityki międzynarodowej

1. Żaden z amerykańskich kontynentów nie może być obecnie ani w przyszłości obiektem kolonizacji.
2. Stany Zjednoczone sprzeciwiają się jakimkolwiek próbom restauracji europejskich, niedemokratycznych systemów monarchicznych w Ameryce.
3. Stany Zjednoczone nie będą ingerowały w problemy kolonii europejskich (w tym np. Kanady).
4. Stany Zjednoczone odżegnują się od jakiejkolwiek ingerencji w wewnętrzne sprawy państw europejskich.

Cyt. za: Biblioteka Nauki, <https://link.operon.pl/zJ> (dostęp: 19.09.2025).

15.1.

0–1

Zadanie 15.1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Wymienione zasady polityki zagranicznej zostały sformułowane w XIX w.	P	F
2.	Kanada była w czasie formułowania powyższych zasad kolonią francuską.	P	F

15.2.

0–1

Zadanie 15.2. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę, pod którą funkcjonują wymienione zasady polityki państwowej.

Zadanie 16.

Źródło 1. Program partii politycznej (fragment)

[...] Pojęciem ludu obejmujemy wszystkie warstwy, zarówno wiejskie, jak i miejskie, które zajmują się pracą fizyczną czy umysłową i pracę uważają za jedyny tytuł zasług, praw i obowiązków.

Lud w takim pojęciu to rdzeń narodu. Temu też polityka, która się nie troszczy o warunki bytu warstw ludowych, narodową nie jest. [...]

W naszej tu dzielnicy wskazaniem [...] najbliższym jest obrona w drodze parlamentarnej i obywatelskiej interesów narodowości polskiej poza granicami Austrii.

Takim również wskazaniem jest zjednoczenie terytorialne Galicji i W. Księstwa Krakowskiego ze Śląskiem, a także obrona praw narodowości polskiej na Śląsku i Bukowinie.

Źródło: M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, *Wiek XIX w źródłach*, Warszawa 1998, s. 434–436.

Źródło 2. Strona tytułowa czasopisma

Zadanie 16.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy czasopismo ukazane w źródle 2. prezentowało treści zbieżne z programem politycznym ze źródła 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z tekstu i strony tytułowej czasopisma.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 16.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przedstawicielem ruchu politycznego, którego program jest zawarty w źródle 1., był

- A. Wojciech Korfanty.
- B. Józef Piłsudski.
- C. Roman Dmowski.
- D. Wincenty Witos.

16.1.

0–1

16.2.

0–1

Zadanie 17.

Karykatura *Niebezpieczna Wizyta*

Źródło: „Dziennik Chicagowski” 22 IX 1913, nr 222, s. 1.

Podpis: *Nie boi się Wuj Sam Japończyków i Meksyku, ale ma respekt przed... panią Pankhurst.*

17.1.

0–1

Zadanie 17.1. (0–1)

Podaj nazwę ruchu społeczno-politycznego, do którego osiągnięć odnosi się źródło.

.....

17.2.

0–1

Zadanie 17.2. (0–1)

Podaj rok, w którym w Polsce wprowadzono prawo postulowane przez ruch, do którego odwołuje się źródło.

.....

Zadanie 18. (0–3)

Niemiecka karykatura z 1917 r.

Adiutant generalny do Wielkiego Księcia Michała Romanowa (brata cara Mikołaja II): *Jesteś bezpieczny Michale Aleksandrowiczu. Armia dziś strajkuje.*

Wyjaśnij wymowę rysunku, interpretując jego dwa elementy graficzne. W odpowiedzi uwzględnij kontekst historyczny z roku powstania tego rysunku.

18.

0–1
2–3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0–2)

Ustawa Przechodnia z dnia 18 maja 1921 roku do Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. w sprawie tymczasowej organizacji władzy zwierzchniej Rzeczypospolitej (fragment)

Art. 2. Prawa i obowiązki obecnego Naczelnika Państwa, określone w uchwale Sejmu dnia 20 lutego 1919 r. (Dz. Pr. No 19, poz. 226), trwają do chwili objęcia urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej, wybranego na podstawie Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 roku.

Źródło: <https://biblioteka.sejm.gov.pl/tek01/txt/kpol/1921c.html> (dostęp: 19.09.2025).

Wymień imiona i nazwiska: Naczelnika Państwa, o którym mowa w art. 2 ustawy, oraz prezydenta, który objął urząd w myśl zapisów cytowanej ustawy.

Naczelnik Państwa:

Prezydent:

19.

0–1–2

.....

Zadanie 20. (0–1)

Karykatura z 1941 r.

THE LION OF JUDAH – LEW JUDY – przydomek cesarza Hajle Selasje I.

Wyjaśnij, do jakiego wydarzenia historycznego odwołuje się karykatura.

20.

0–1

.....

.....

.....

Zadanie 21.

Źródło 1. Fragment tekstu informacyjnego

24 czerwca 1922 roku polska Rada Ministrów uchwaliła przejęcie kontroli nad Chorzowskimi Zakładami Azotowymi, a 3 lipca 1922 roku [...] objął oficjalnie funkcję naczelnego dyrektora fabryki. Był chemikiem i technologiem specjalizującym się w badaniach związków azotowych, który jako pierwszy opracował przemysłową metodę otrzymywania kwasu azotowego z powietrza. [...] W 1929 roku podjęto decyzję o budowie kolejnej fabryki związków azotowych w Świerczkowie-Mościcach koło Tarnowa. Nowo powstały zakład pod względem struktury produkcji miał być podobny do fabryki Związków Azotowych w Chorzowie. W 1933 roku doszło do połączenia obydwu zakładów, które odtąd działały jako Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie.

Źródło: Encyklopedia Województwa Śląskiego, <https://link.operon.pl/z0> (dostęp: 19.09.2025).

Źródło 2. Otwarcie Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach. Wizyta Prezydenta RP

Zadanie 21.1. (0–1)

Podaj imię i nazwisko polskiego chemika związanego z zakładami, o których mowa w tekście źródłowym 1.

.....

Zadanie 21.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy Fabryka Związków Azotowych w Tarnowie-Mościcach była inwestycją rozpoczętą w ramach budowy COP-u. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do faktografii.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

21.1.
0–1

21.2.
0–1

Zadanie 22. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Płk. Stanisław Maczek, i jego szef sztabu mjr Franciszek Skibiński, zostali przez gen. Szyllinga zapoznani z sytuacją i ewentualnym przeznaczeniem Brygady w razie wybuchu wojny. Miała ona stanowić odwód Armii „Kraków” i w związku z tym jej użycie zaplanowano po paru dniach działań, gdy zdecydowanie wyjaśnił się zamiar nieprzyjaciela. Uspokojony tymi informacjami Maczek odbył kilka wypraw w teren, gdzie wg przewidywań miała walczyć jego brygada. Był w Pszczynie, Bielsku, Katowicach i Zawierciu. Rozmawiał z generałami Bernardem Mondem, Janem Sadowskim i Mieczysławem Borutą-Spiechowiczem, których ewentualnie miał wspierać. „Zgrywano” mapy z charakterystycznymi punktami terenowymi. Analizowano przydatność skrajów lasów i miejscowości do obrony. Oceniano stan dróg, którymi miały się przemieszczać samochody i ciągniki. 29 sierpnia Szylling poinformował Maczka, że być może Brygada zostanie użyta na kierunku nowotarskim. Nie wystarczyło już czasu [na] zanalizowanie tamtego terenu. Jedynie Maczek spotkał się z dowódcą 1. pułku Korpusu Ochrony Pogranicza obsadzającego tamten odcinek.

Źródło: 1wrzesnia39.pl, <https://link.operon.pl/z1> (dostęp: 19.09.2025).

Źródło 2. Odznaka I Dywizji Pancernej

22.

0–1

Rozstrzygnij, czy źródło 2. przedstawia odznakę używaną przez jednostkę wojskową opisaną w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

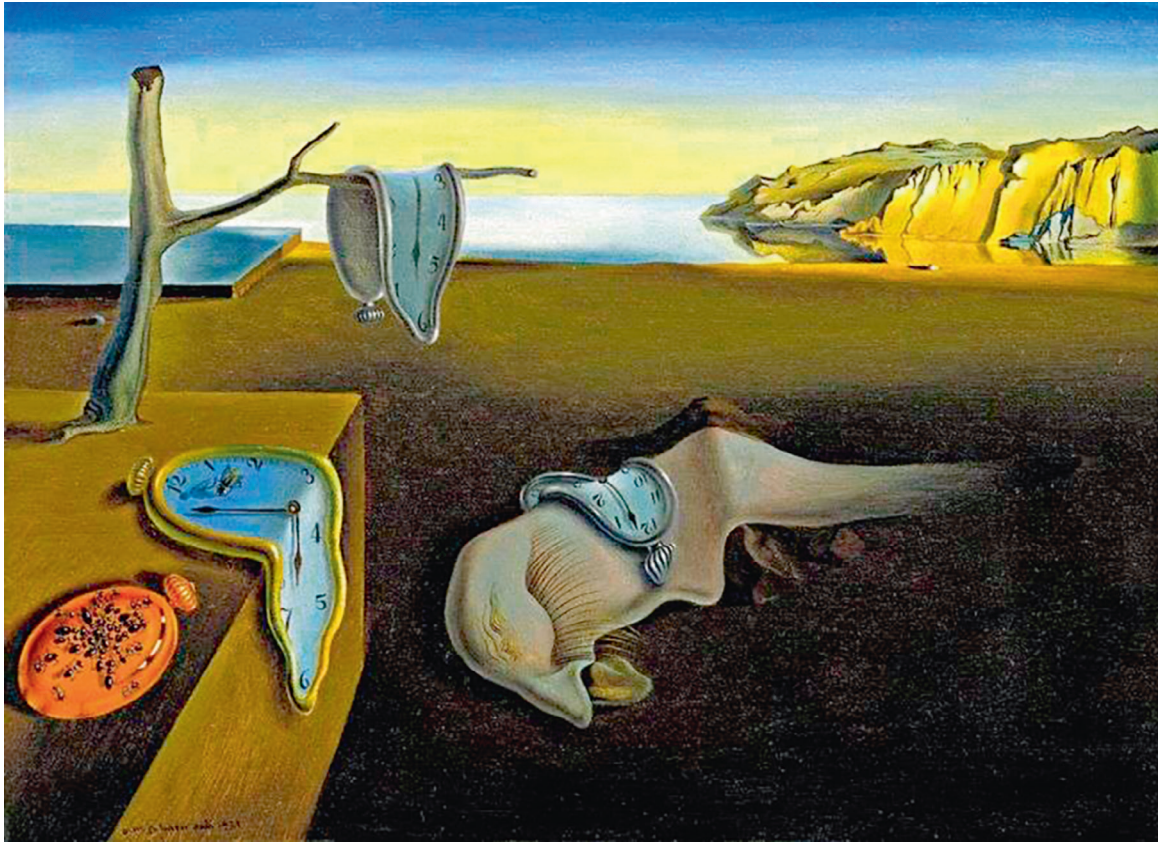
Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 23. (0–1)

Salvador Dalí, *Trwałość pamięci*

Podaj nazwę stylu w sztuce reprezentowanego przez przedstawiony obraz. Odpowiedź uzasadnij, charakteryzując jedną widoczną cechę tego stylu.

Nazwa:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

23.

0–1

Zadanie 24.

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Powstanie było konsekwencją suwerennej decyzji władz Polski podziemnej, podjętej w obronie najwyższej wartości, za jaką uznawano niepodległość państwa, lecz wzbudzającej od samego początku silne kontrowersje wśród polskich polityków i wojskowych. Spór o to, czy miała ona swoje uzasadnienie, nie został zakończony i można przypuszczać, że będzie trwałym elementem dyskusji o historii Polski. W sierpniu 1944 r. gen. Anders publicznie nazwał wywołanie powstania zbrodnią, przeciwna powstaniu była część oficerów Komendy Głównej AK, a spośród środowisk politycznych – narodowcy i piłsudczycy (mimo iż uczestniczyli w powstańczej walce). Powstanie było kolejną, najbardziej dramatyczną demonstracją, która miała pokazać światu, jak wysoko Polacy cenią niepodległość zagrożoną przez sowiecki totalitaryzm. Zamiast jednak wymusić na aliantach pomoc walczącej Warszawie i stać się najważniejszym argumentem w dramatycznych zmaganiach o utrzymanie niepodległości Polski, powstanie zmusiło premiera Mikołajczyka do poniżających i bezskutecznych zabiegów u Stalina o pomoc militarną.

Źródło: Polska1918-89.pl, <https://link.operon.pl/z2> (dostęp: 19.09.2025).

Źródło 2. Fragment wspomnień uczestnika powstania warszawskiego – Jana Ciechanowskiego

Anders namawiał Sosnkowskiego, aby zakazał powstania. Ten mówił wprawdzie, aby go nie robić, ale rozkazu wydać nie potrafił. Na powstanie liczył Mikołajczyk, który pod koniec lipca wyjechał do Moskwy na rozmowy ze Stalinem. W Komendzie Głównej AK wszyscy chcieli wybuchu. Chodziło tylko o wykalkulowanie momentu wejścia Rosjan do Warszawy. Płk Bokszczanin (z-ca szefa sztabu Komendy Głównej AK) tłumaczył, że nie można rozpocząć póki Rosjanie nie otworzą ognia artyleryjskiego. Z drugiej strony gen. Leopold Okulicki (z-ca szefa Sztabu KG AK), chciał powstania jak najwcześniej, aby zorganizować władze podziemne i przyjąć Rosjan jako gospodarze kraju.

Źródło: Przewodnik Wola, <https://link.operon.pl/z3> (dostęp: 19.09.2025).

24.1.

0–1–2

Zadanie 24.1. (0–2)

Porównaj oceny powstania warszawskiego zaprezentowane w źródłach 1. i 2. – przedstaw jedno podobieństwo i jedną różnicę między tymi ocenami.

Podobieństwo:

.....

.....

.....

Różnica:

.....

.....

.....

0-1

--	--

0-15

10

- WYPRACOWANIE**
na temat nr

This image shows a full page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page, typical of notebook or legal stationery. There are no margins, text, or other markings on the page.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Wiecej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

